

Institutionen för Hälsovetenskaper

TENTAMEN

Kurs I patientens värld - evidensbaserad vård I

Examinationsmoment Salstentamen

Kurskod: OM334G

Högskolepoäng för examinationsmoment 2,5 hp

Datum: 2025-01-14

Tentamenstid 14:15-19:30

Ansvarig lärare Susanne Magnusson

Berörda lärare Helen Stensby, Katarina Skogfält, Liselotte Malm, Malin Alander, Sarah Darwich, Moa

Hillström, Catharina Gillsjö,

Hjälpmedel/bilagor; inga

Övrigt: Skriv tydligt, oläsliga svar kommer inte att bedömas

Anvisningar	☐	Ta nytt blad för varje lärare
	☐	Ta nytt blad för varje ny fråga
	☒	Skriv endast på en sida av papperet.
	☒	Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
	☒	Numrera lösbladen löpande.
	☒	Använd inte röd penna.
	☐	Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.
Poänggränser	Totalpoäng 90 p (Del 1; 12p, Del 2; 10p, Del 3; 22 p, Del 4; 12p, Del 5; 20p, Del 6; 14p,)	
	För godkänt krävs minst 50% på respektive del.	

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G Namn: _____

Salstentamen

Personnr: _____

Del 1. Begreppet sjukdom och vad det innebär att få
och ha en sjukdom samt vad symtom och tecken på sjukdom och
ohälsa innebär 12p.

Vad är skillnaden på symtom och tecken? 2p

Hur definieras symtom? 2p

Ge ett exempel på symtom 1p

Hur definieras tecken? 2p – om ordet objektiv finns med

Ge ett exempel på tecken 1p

Hur kopplas symtom respektive tecken till dimensionerna illness och disease? 2p (1 för varje)

Hur definieras illness? 1p

Hur definieras disease? 1p

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G Namn: _____

Salstentamen

Personnr: _____

Del. 2 Omvårdnad vid eliminationsproblem samt rubbningar i vätske- elektrolyt och syra-bas balansen 10p

1. Avgör om påståendena nedan är sanna eller falska genom att sätta ett kryss i respektive ruta bredvid för sant eller falskt. Rätt svar ger 1 poäng, fel svar ger 1 poängs avdrag. Summan i tabellen kan bli som minst 0 poäng. (5p)

Påstående	sant	falskt
Henry har fått en minskad urinproduktion och bör därför dricka rikligt.		
Henry har en känsla av att benen är tunga och känns som stockar, detta beror på rubbning i Ca fosfat balansen.		
Henry har ett högt kalium, vid njursvikt är det viktigt med dietistkontakt och få information om hur man minskar intag av kaliumrik kost.		
Syrabasrubbning vid njursvikt kan ge symtom som trötthet svaghet.		
Torrsvikt är den vikt patienten har när den inte har överskott på vätska i kroppen.		

2. **Patientfall:** En 30-årig patient söker vård för yrsel, stickningar i händerna och snabb andning efter en panikattack. Ange två olika behandlingsprinciper som kan användas för att hjälpa denna patient? (2p)
3. **Patientfall:** En 65-årig patient inkommer med symtom på extrem törst, förvirring och muskelsvaghet. Vid undersökning noteras torra slemhinnor och tecken på dehydrering. Blodprover visar Na^+ 158 mmol/L. Vilken omvårdnadsinsats är viktigast för att övervaka och stödja patientens tillstånd? (3p)

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G Namn: _____

Salstentamen Personnr: _____

Del 3: Omvårdnad vid mag-tarmkanalens sjukdomar 22p

1. Du träffar Alma på vårdcentralen där du arbetar som sjuksköterska. Alma har haft en stroke för 5 månader sedan och har kvarstående besvär i form av orofaryngeal dysfagi.
Gör en tänkbar omvårdnadsplan med diagnos, mål och förslag på åtgärder som skulle kunna vara aktuella för Alma. (4p)
2. Nämn en viktig omvårdnadsåtgärd för en patient med diarré. (1p)
3. Istefan kommer till dig på vårdcentralen med förstoppningsproblematik. Han har genomgått en medicinsk utredning där man inte kunnat konstatera någon annan systemisk orsak till besvären än att Istefan också har diabetes och övervikt.
Vad kan du ge för egenvårdsråd till Istefan för att hjälpa honom att komma till rätta med sina förstoppningsproblem? Ge minst två olika exempel på egenvårdsåtgärder för maxpoäng. (2p)
4. Du arbetar som sjuksköterska på av kirurgavdelning och har på ditt kvällspass patienten Inger, som drabbats av pankreatit till följd av en ERCP. Pankreatit är en allvarlig sjukdom som kan ge multiorgansvikt. Ansvarig läkare meddelar att hon kommer till avdelningen senare under kvällen för att få rapport av dig om Ingers tillstånd under kvällen.
Nämn två viktiga omvårdnadsåtgärder du gör i ditt vårdande av Inger under kvällen? (2p)
5. Vilket är det viktigaste egenvårdsrådet till en patient med diagnosen celiaki? (1p)
6. Ge förslag på omvårdnadsåtgärder för en patient med gallstenssjukdom. Ange minst tre olika omvårdnadsåtgärder för maxpoäng. (3p)

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G Namn: _____

Salstentamen Personnr: _____

7. Bo ligger på kirurgavdelningen där du arbetar som sjuksköterska. Han har ett okomplicerat ventrikelulcus som behandlas med PPI-läkemedel. Han besväras av svidande smärta i magen och har svårt att äta. Han har också en del besvär med sura uppstötningar. Nämn några omvårdnadsåtgärder du kan göra för att underlätta för Bo under vårdtiden. Nämn minst tre omvårdnadsåtgärder för maxpoäng. (3p)

8. Ge två exempel på omvårdnadsåtgärder vid diagnosen gastrit? (2p)

9. Vilken är den viktigaste omvårdnadsdiagnosen att bedöma hos en patient med dysfagi? (1p)

10. Lisa jobbar på ortopedavdelningen och ringer till dig som sjuksköterska på en kirurgavdelning. Hon har en patient som har besvär med illamående och ibland kräkningar som en biverkning av läkemedelsbehandling. Lisa undrar om du har några råd kring hur hon ska underlätta för sin patient med illamående? Ange minst tre olika råd för maxpoäng. (3p)

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G Namn: _____

Salstentamen Personnr: _____

Del. 4 Omvårdnad vid njursjukdomar 12p

1. Henry börjar förstå att hans tillstånd är allvarligt. Han har hört talas om att det finns två varianter av dialysbehandling och önskar få en information om vad som skiljer de olika behandlingarna åt.

Förklara för Henry vad de olika behandlingarna innebär för honom och hur de kommer påverka hans liv. (6p)

2. Vad menas med konservativ behandling av njursvikt? (3p)

3. Henry kommer troligtvis läggas in på njurmedicinavdelningen, vad är viktigt som sjuksköterska att kontrollera när det gäller Henrys vätskebalans? (3p)

Del 5. Omvårdnad vid sjukdomar i nervsystemet och i rörelseapparaten 20p.

Rörelseapparaten

1. Beskriv minst fyra omvårdnads mål för en patient med reumatologisk sjukdom. (4p)
2. Du arbetar som sjuksköterska på ett äldreboende. På boendet bor Najma 81år. Hon bor i ett rum med separat badrum och har själv inrett rummet med hjälp av sina anhöriga. Hon tycker det är viktigt med hemtrevnaden och har en stor matta i rummet och byter gardiner vid varje årstid. Najma har haft en stroke och har också diagnosen osteoporos. Vilken är den viktigaste bedömningen du gör i omvårdnaden av Najma? (1p)
3. Varför är det viktigt att du som sjuksköterska kontinuerligt gör en bedömning av hudstatus hos en patient med reumatiska sjukdom? (1p)

Nervsystemet

4. Vilka råd ger du patient som lider av migrän? (2p)
5. Patientfall: Ada är 87 år gammal och bor ensam i en lägenhet på första våning. Hon har hjärtsvikt och typ 2 diabetes sedan 30 år tillbaka. Idag åker du ut till Ada för hon har enligt undersköterskorna klagat över att hon har svårt att hålla i saker och att fingrarna känns bortdomnade, hon har även uttryckt att det känns som hon har kuddar under fötterna. Vilka undersökningar gör du på Ada när du kommer hem till henne? (2p)
6. Beskriv hur sjuksköterskan kan bidra till att autonomi för patient bibehålls i samband med att patient fått diagnosen epilepsi? (2p)

Patientfall: Göran är 47 år och har levt med sin ALS diagnos i 2 år, innan diagnosen jobbade Göran som busschaufför. Göran bor med fru och tonårsbarn i en lite stad. Görans fru jobbar 50% och har anhörigpenning 50%. I dagsläget kan Göran sköta mycket av sin egen ADL men behöver vila mycket och är ofta trött.

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G Namn: _____

Salstentamen

Personnr: _____

7. Göran har blivit försämrad i sin andningsfunktion – vad finns det för omvårdnadsåtgärder som du kan ordinera i din roll som sjuksköterska för att lindra symtom för Göran? (4p) (1p/åtgärd)

Patientfall: Rune är 73 år och bor med fru i villa, de har två hundar och har en stor vänkrets. Rune och hans fru älskar att resa och se nya kulturer och är mycket sociala – detta har varit deras liv sedan pension. Rune och hans fru är friska och aktiva, men sedan ett par månader har Runes fru märkt av lite annorlunda beteende hos Rune. Han har börjat små handla mer och hon upplever att ibland har han mer känslostormar än tidigare. Nu den sista tiden har hon noterat att ena handen skakar på Rune när de sitter och tittar på TV. Rune och hans fru söker vård och Rune får diagnosen Parkinsons sjukdom med läkemedelsbehandling. De har nu sökt hjälp med dosettindelning och omvårdnadsinsatser via kommunal hälso- och sjukvård.

8. Vad innebär stödjande omvårdnadsbehandling vid Parkinsons sjukdom – ge exempel på fyra olika stödjande omvårdnadsåtgärder vid Parkinsons sjukdom och beskrivning av dessa (4p)(1p/åtgärd).

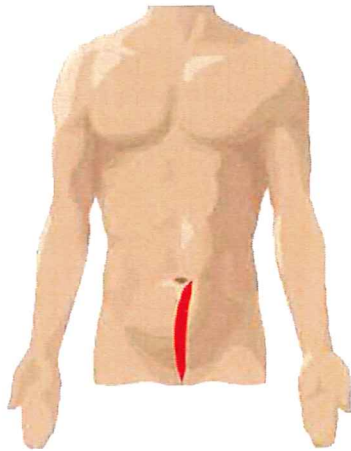
Del 6. Omvårdnad och omhändertagande vid pre- och postoperativ vård 14p

Patientfall: Bengt, 69 år, har fått reda på vid en prostataundersökning att hans prostataprov avviker och att det troligtvis handlar om prostatacancer. Vid ett återbesök på kirurgmottagningen får han beskedet om att han har en lokal cancer utan spridning (endast i prostata). Han har också fått veta att de två behandlingsalternativ som är aktuella är strålbehandling eller kirurgi. Efter information om behandlingsalternativen och efter diskussion med läkaren väljer Bengt den kirurgiska behandlingen och får en operationstid. Dagen innan operationen läggs Bengt in på Urologen preoperativt och det planeras för en öppen kirurgi (radikal prostatektomi) i full narkos.

Kvällen före operationen ska du ha det preoperativa samtalet med Bengt och förbereda honom inför operationen. Du ger honom information om 4 områden av betydelse för att **pre- och postoperativa vårdtiden** ska bli så komplikationsfri och bra som möjligt för honom.

1. Vad ger du Bengt för **information** om inom varje område? (4p).

Område	Information till Bengt (1p/svar)
Nutrition & Elimination	
Hygien	
Andning & Cirkulation	
Smärta	

Bengt är nu opererad för prostatacancer och är tillbaka på kirurgavdelningen efter att han vårdats på postoperativ avdelning. En öppen kirurgi i form av radikal prostatektomi med lymfkörtelutrymning är utförd. Han har ett förband över operationssåret som ligger i nedre medellinje under naveln (se bild). Han har fått en urinkateter (KAD). Blödningen under operationen var beräknad till cirka 2 liter och han blev ersatt med blodtransfusion inne på operation

2. Vad vill du göra för kontroller på Bengt nu när han är tillbaka på kirurgavdelningen? Nämn 3 kontroller och ge motivering till varje kontroll du gör. (6p) (1p/kontroll + 1p/motivering).

Kontroll/Observation (1p/svar)	Motivering till kontroll/observation (1p/svar)
Facit: Vitalparametrar: NEWS2, blodprover	
Facit: Kontroll av infarter: PVK, KAD	
Facit: Förbandskontroll/observation, smärta (VAS)	

Patientfall Agneta**Fråga: Agneta**

3. Agneta, 79 år, har drabbats av bensår på grund av claudicatio intermittens. Trots förebyggande egenvårdsåtgärder har hon fått ett sår på vänster häl som inte vill läka. Hon har svår smärta och huden känns kall. Kompressionsbehandling eller högläge av foten är inte aktuellt då det är ett arteriellt sår. Det har pågått i några månader och trots att Agneta rör på sig så mycket hon orkar för att minska symtomen så har hennes livskvalitet försämrats påtagligt. Agneta har genomgått en kärlangiografi med kontrast av vänster ben och i samråd med henne har det beslutats om att en endovaskulär behandling av hennes vänster ben ska utföras för att behandla blodkärslsjukdomen så minimalt invasivt det går. Det kommer ske i lokalbedövning men under sterila förhållanden på operation.

Agneta läggs in på kärlkirurgen inför operationen. Du informerar henne om fasta och postoperativ smärta. Då hon kommer att vara sängliggande i minst sex timmar efter behandlingen berättar du att hon även ska få en urinkateter (KAD). Hon kommer även efter behandlingen ha ett så kallat femostop som komprimerar över insticksstället för att förhindra att blödning uppstår.

Kvällen innan, inför operationen vill du förvissa dig om att Agneta har förstått vilka preoperativa förberedelser som behöver göras. Vilka **preoperativa förberedelser** gör du innan den endovaskulära operationen på Agneta? Ge 4 stycken förslag. (4p) (4/förslag)

1	
2	
3	
4	

I patientens värld-evidensbaserad vård OM334G

Namn: _____

Salstentamen

Personnr: _____